

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Иван Тодоров Ламбев, дм от Катедра по фармакология и токсикология, Медицински факултет, Медицински университет – София (п.к. 1431, ул. „Здраве“ 2)

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по научната специалност „Фармакология“ (вкл. фармакокинетика и химиотерапия) към Катедрата по фармакология и токсикология на факултета по Фармация при Медицински университет – Плевен.

I. ПРОЦЕДУРНИ ВЪПРОСИ

Конкурсът за настоящата процедура се провежда на основание на решение на Академичния съвет на Медицински университет – Плевен (протокол № 30/25.04.2016 г.) и обява в Държавен вестник (бр.30/13.05.20016 г.) за заемане на едно място за академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“ по професионално направление „7.1. Медицина“ и научна специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ към Катедрата по фармакология и токсикология на Фармацевтичен факултет при Медицински университет – Плевен и Заповед № 1862 от 27.09.2016 г. на проф. д-р д-р Славчо Томов, дмн, Ректор на същия Университет.

Конкурсът и процедурата за неговото провеждане са съобразени със Закона за развитие на академичния състав в Република България, чл. 82 и чл. 94 от Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Плевен и Решение на Академичния съвет (протокол № 33/26.09.2016 г.) на този Университет. В конкурса участва един кандидат – д-р Николай Светославов Янев, магистър по дентална и по хуманна медицина, доктор по „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ и специалист по орална и лицево-челюстна хирургия. Декларирам, че нямам съвместни публикации с кандидата.

II. ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И КАЧЕСТВА

Д-р Николай Светославов Янев е роден през 1976 г. в гр. Русе. Гимназиалното си образование завършва в 31-во СОУ за чужди езици и мениджмънт „Иван Вазов“ в София (1994 г). От 1994 до 1996 г. отбива редовната си военна служба.

Завършва висше образование с отличен успех и получава магистърска степен по стоматология (диплома № 8865.2002 г.) при Стоматологичен факултет на МУ – София, а след това завършва второ висше образование (също с отличен успех) с магистърска степен по хуманна медицина (диплома № 028751/2010 г.) в Медицински факултет при Медицински университет – София.

От 2003 до 2005 г. е лекар-ординатор в клиниката по лицево-челюстна хирургия на Военно-медицинска академия – София. След това до 2012 г. е лекар-ординатор и специализант по лицево-челюстна хирургия в Специализираната болница за активно лечение по лицево-челюстна хирургия в Столицата. През 2011 г. той придобива специалност по лицево-челюстна хирургия у нас (свидетелство № 016060), а една година по-късно същата специалност му е призната във Великобритания. Работи като лицево-челюстен хирург в СБАЛ по ЛЧХ в Столицата.

От 2005 до 2011 г. д-р Н. Янев в продължение на 7 г. е *задочен докторант* към Катедрата по фармакология и токсикология при Медицински факултет на МУ – София. Той разработва дисертационен труд на тема „*Механизъм-насочено лечение на болката: експериментални модели и фармакологични въздействия*“. Негови научни ръководители са чл.-кор. проф. д-р Мила Власковска и проф. д-р Славина Сурчева. В края на 2011 г. придобива образователната и научната степен „Доктор“ (диплома № 000044/14.05.2012 г.) по научната специалност „*Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)*“.

През времето от 2012 до първата половина на 2016 г. д-р Янев работи активно и специализира в областта на онкологичната и реконструктивната хирургия на главата и шията, а също по въпросите на лицевите деформации и заболяванията на темпоромандибуларната става, съвместно с водещи британски специалисти в няколко департамента по орална и лицево челюстна хирургия в Лондон. От началото на 2016 г. д-р Н. Янев заема най-високата клинична позиция в болничната система на Обединеното кралство – хирург-консултант по орална и лицево-челюстна хирургия.

Общият трудов стаж на д-р Н. Янев към датата на настоящата процедура е повече от 14½ г. като лекар в областта на оралната и лицево-челюстната хирургия (сл. бележка от личен състав на СБАЛ по ЛЧХ/08.07.2106 г.). *Успоредно с това през половината от тези години, като задочен аспирант съответно от 2005 до 2011 г., той провежда научно-изследователски проучвания в областта на медицинската фармакология в Катедрата по фармакология и токсикология при МФ на МУ – София.*

Притежава много добри аналитични, компютърни и комуникативни умения, вкл. работа в екип. Усвоил е редица експериментално-фармакологични, клинично-фармакологични, биостатистични, съвременни хирургични и други методи, вкл. със сложна научно-изследователска апаратура и високоспециализиран софтуер. Владее говоримо и писмено английски и руски език, което му позволява да борави бързо и лесно с научна литература.

III. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Публикационна активност

Общият брой реални публикации, с които д-р Янев участва в настоящия конкурс, е 44. От тях публикация (№ 1) е автореферат за ОНС "Доктор", публикации № 3, 5, 6, 7, 15, 16, 21, 27 и 28 от приложения списък са свързани също с дисертационния труд. Не са свързани с този труд 35 публикации, три от които представляват доклади на научни форуми, изнесени у нас и чужбина, публикувани в пълен обем в "Доклади на Българското хирургическо дружество". Представен е 1 монографичен труд (№ 10) в съавторство (в който д-р Янев е първи автор) с 10 статии с книгопис, участие в 3 учебници по фармакология (с разработване на 8 раздела). В съответствие с възприетите критерии монографията отговаря на 10 обзорни статии (публикации) с научно-приложен характер.

Останалите 31 публикации, също несвързани с дисертационния труд, са отпечатани в наши и западни специализирани реферативни издания: *Вътрешни болести, Лекарска практика, Медицинформ, Наука "Фармакология", Онкология, Ортодонтиски преглед, Пластична хирургия, Списание на Българското онкологично дружество, Стоматологична практика, Съвременна стоматология, Хирургия, Biotechnology & Biotechnological, Br J Oral Maxillofac Surg, Comptes rendus de l'Academie bulgare des Sciences, J. Biomed Clin Res, J. of IMAB, European Journal of Pain, Oral Diseases* и др. В 12 от всички 44 публикации д-р Янев е първи автор, в 7 – втори и в 19 – трети. Пестнадесет от всички 44 публикации са на английски език и 28 на български език.

2. Основни научни приноси

След анализ на публикациите става ясно, че *научните интереси на д-р Н. Янев са многостранни*. Те са посветени от една страна върху изследвания в областта на оралната и лицево-челюстната хирургия и онкологията на главата и шията, а от друга страна се концентрират в сферата на експерименталната и клиничната фармакология и фармакотерпия. През отделните години се забелязва динамично променящ се баланс на едните научни интереси над другите. Тяхното рационално и продуктивно съчетание обаче е безспорно. Именно то се среща в повечето негови трудове – публикации, научни проекти, орални презентации и постери на научни форуми.

От всички научни приноси на д-р Н. Янев най-голямо отношение към настоящия конкурс имат преди всичко, свързаните с експериментални и клинични изследвания върху етиологията, патогенезата и фармакологичното повлияване на различните видове болка. Условно те могат да се разделят на методологични и фундаментално-приложни. Девет от тях имат пряко отношение към дисертационния му труд. Публикациите след неговата защита не са свързани с този труд. Част от тях обаче доразвиват същата тема в различни аспекти, а други описват значими клинични резултати от изследвания в областта на оралната и лицево-челюстната хирургия,

диагностиката и терапията на туморите на главата и шията. *По-голямата част от научните приноси са лично дело на кандидата.*

2.1. Приноси с методологично значение

- Разработени и валидирани са експериментален модел на невропатична болка с констрикция на n. ischiadicus, модел на остра постоперативна болка и модел на остро възпаление чрез имплантиране на напоени с карагенин полиестерни гъбички подкожно, позволяващ изследване на левкоцитна инвазия и простагландинов биосинтез във възпалителното огнище.

2.2. Приноси с фундаментално и клинично-приложно значение

- За първи път е установено е, че прекурсорът на витамин В₁ – бенфотиамин модулира *аналгетичното действие на СОХ-инхибитори при модел на невропатична болка.*
- За първи път е доказано, че *18 β -глициризиновата киселина модулира ефектите на нестероидните противовъзпалителни лекарства върху левкоцитната инвазия във възпалителното огнище.*
- Установено е, че *18 β -глициризиновата киселина потенцира *аналгетичния, противовъзпалителния и антипиретичния ефект на ибупрофен.**
- Като най-обща схема за терапевтична стратегия при болки с различна етиология д-р Янев препоръчва при *остра мускулно-скелетна болка* да се прилага физикална медицина, комбинирана с краткотрайно прилагане на централно действащи миорелаксанти и/или бензодиазепини. При *хронична мускулно-скелетна болка* той препоръчва ниски дози трициклически анти-депресанти.
- Ретроспективният авторски анализ на *хирургичните подходи* за достъп до дълбоките зони на устната кухина и фаринкса показва, че тяхното приложение се затруднява главно от тежкия функционален дефицит при неадекватно реконструирани пациенти. Посредством различни техники за *микросъдов тъканен трансфер* този проблем се преодолява.
- Авторски принос е доказателството, че на базата на редица успешни клинични резултати се прилага *интердисциплинарен ортодонто-хирургичен подход при пациенти със скелетни деформации в лицево-челюстната област.*

3. Научна активност

А. Участие в научни форуми

Д-р Янев има общо в 46 участия в национални и международни (Гърция, Кипър, Македония, Португалия, Турция) форуми. От тях 7 са свързани с неговия

дисертационен труд, от които 2 са отличени с награди (София, 2009). В 13 участия той е първи автор, в 11 – втори и 10 – трети автор.

Б. Участие в научни проекти на фармакологична тематика

През периода от 2006 до 2008 г. д-р Янев има 6 участия в научно-изследователски проекта, спонсорирани от МУ – София. Основно те са по научно направление *"Фармакология и токсикология. Болка. Анестезиология и реанимация"* и *"Фармакология и токсикология. Невронауки и поведение"*. Свързани са с неговия дисертационния труд и са са завършили успешно.

В. Цитирания и IF

- Изследванията върху различните видове болка, тяхната етиопатогенеза, методите и средствата за нейното овладяване са изключително актуални. Това се потвърждава и от справката на ЦМБ при МА – София за *най-четените медицински публикации през последните 5 г.*, въведени в нейния *Репозиториум*. Тя показва, че *дисертацията на д-р Н. Янев (2011)* е сред най-четените (*1224 пъти*). Тези данни се отнасят до началото на март 2016 г. (около 2 мес. преди обявяване на конкурса).
- Общият брой *позитивни цитирания* на д-р Янев у нас и чужбина според приложената справка на ЦМБ при Медицински университет – София е 59.
- Девет от трудовете (5 в чуждестранни списания и 4 в български) са с IF. Общият IF от всички трудове на д-р Янев е 10.881.
- Съотношението на общия брой цитирания към общия брой публикации в периодичния печат е 2.68.

Г. Членство в научни дружества

- Български лекарски съюз
- Български зъболекарски съюз
- Сдружение на оралните и лицево-челюстни хирурзи в България
- Европейска асоциация по черепно-челюстно-лицева хирургия
- Световна асоциация по орална и лицево-челюстна хирургия
- Английска медицинска асоциация
- Представител за България на Европейската асоциация по черепно-челюстно-лицева хирургия от 2010 г.

Д. Специализации

- Специализация в Катедрата по фармакология и токсикология при МФ на МУ – София, свързана с експериментално-фармакологична дейност на д-р Янев по дисертационния труд през периода от 2005 до 2011 г. вкл.

- Специализация в Специализираната болница за активно лечение по лицево-челюстна хирургия в Столицата (2005–2011 г.).
- Специализации в Лондон в университетски департаменти по орална и ЛЧХ (2012–2016 г.).
- Участие в 46 научни форуми у нас и чужбина.

Е. Награди, свързани с експериментално-фармакологични изследвания

Д-р Янев е отличен съответно с първа награда за постерна презентация и трета за орална на Осмия международен конгрес по медицински науки (София, 2009). Наградите са във връзка с фармакологични изследвания на плъхове и отразяват резултати за овладяване на болката (трудове № 78 и 79) при различни експериментални модели.

IV. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Д-р Н. Янев има 3 участия в учебници по фармакология с разработване на 8 раздела (глави). Той описва разглежданите въпроси обобщено и ясно. Използва умело подходящи съвременни литературни източници. В сл. бележка № 156/17.06.2016 г. на СБАЛ по ЛЧХ – София е документирано неговото активно участие през последните 11 г. (от 2005 г. насам) в *процеса на обучение на специализантите* по орална и ЛЧХ.

Добре известно е, че независимо от методите на лечение в 95% от случаите се използват и лекарствени средства. В хода на своето обучение специализантите по ЛЧХ наред със специфичните чисто хирургични методи изучават и овладяват още редица фармакотерапевтични методи и използват постоянно актуализиращи се гайдлайни за ефективно овладяване на болката, профилактиката или лечението на различни инфекции, за химиотерапия на туморите на главата и шията и др. И това е така, защото фармакологията като основа на фармакотерапията има ясно изразен интердисциплинарен характер, което не се оспорва от никого. Тъкмо в допирните точки на различни науки, вкл. медицински се осъществяват най-много открития.

Д-р Янев е изнасял няколко пъти много добре подготвени и онагледени лекции на националните съботни симпозиуми *"Чудомир Начев"* в голямата аудитория на БАН за лекари и студенти. Лекциите са третирали проблеми на лечението на лицево-челюстните аномалии, медиаторите на възпаление при пациенти с орални карциноми и др.

V. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

1. *Клинично-фармакологичните и фармакотерапевтични проучвания на д-р Янев в областта на оралната и ЛЧХ на този етап доминират над чисто*

експериментално-фармакологичните, но именно те корелират най-добре с неговата висока професионална подготовка и широкомащабни научни интереси.

2. В това отношение с неотслабващ темп трябва да продължат научните изследвания, свързани преди всичко с диагностиката и *фармакологичното повлияване на болката и възпалението, профилактиката и фармакотерапията на инфекциите и химиотерапията на онкозаболявания, локализирани в областта на главата и шията.*
3. Един от начините за адекватно и икономически целесъобразно лечение с минимизиране на нежеланите лекарствени реакции е ежедневната лекарска практика да бъде основана на подходи за персонализирана фармакотерапия. В този смисъл изключително перспективно и многообещаващо е, ако клинично-фармакологичните изследвания на д-р Янев в бъдеще обхванат твърде слабо проучената в световен мащаб *фармакогенетична сфера* с цел много по-ефективно и по-резултатно лечение на болката, възпалението, инфекциите и туморите на главата и шията.
4. Необходимо е д-р Янев да стане активен член на *Българското онкологично дружество, на научните медицински дружества по фармакология и клинична фармакология.*
5. Той следва да се включи *пълноценно в учебния процес по фармакология и фармакотерапия* на студенти по фармация (стартиращ след 2 г.). Напълно подходящо е да започне непосредствено след хабилитирането си с водене на *лекции и семинари по фармакология на помощник-фармацевти* в Медицинския колеж при МУ – Плевен.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

❶ Д-р Николай Янев е магистър по дентална и хуманна медицина, доктор по фармакология и специалист по орална и лицево-челюстна хирургия.

❷ Научните му интереси са многостранни. Те са свързани от една страна с изследвания в областта на оралната и лицево-челюстната хирургия и онкологични заболявания на главата и шията, а от друга страна се концентрират в сферата на експерименталната и клиничната фармакология и фармакотерапия. Тяхното рационално съчетание е продуктивно и има социално-здравно значение. То се среща в повечето негови трудове – публикации, научни проекти и изяви на научни форуми.

❸ От всички научни приноси на д-р Н. Янев пряко отношение към настоящия конкурс имат преди всичко свързаните с експериментални и клинични изследвания върху етиологията, патогенезата и фармакологичното повлияване на различните видове болка. На тях е посветена и специална монография. Тя отразява личния опит на д-р Янев, компетентно и коректно съпоставен с приносите на водещи наши и чуждестранни изследователи, изучаващи механизмите на различните видове

болка и основите на персонализираната фармакотерапия. С вещина са описани фармакологичните основи на аналгезията, епидемиологията и подходите за третиране на различните видове болка (вкл. постоперативна, карциномна, орофациална, а също при пациенти в детската и напреднала възраст, както и при лица с наднормена телесна маса).

④ Важно клинично-приложно значение имат още неговите научни приноси, свързани с фармакотерапевтичната стратегия при остра и хронична *мускулно-скелетна болка*, с хирургичните техники за микросъдов тъканен трансфер, интердисциплинарния ортодонтско-хирургичен подход при пациенти със скелетни лицево-челюстни деформации и др. *По-голямата част от научните приноси са лично дело на кандидата.*

⑤ Д-р Янев притежава много добри *аналитични, компютърни и комуникативни умения*, вкл. благ характер и работа в екип. Той е усвоил *редица съвременни експериментално-фармакологични, клинично-фармакологични, фармакотерапевтични, биостатистични, хирургични и други методи*, вкл. *работа със сложна научно-изследователска апаратура и високоспециализиран софтуер*. Владее говоримо и писмено *английски и руски език*.

⑥ Затова в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България, чл. 82 и чл. 94 от Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Плевен, Решение на Академичния съвет *и въз основа на направения анализ на научно-изследователската и учебно-преподавателската дейност* **предлагам** в конкурса за заемане на академичната длъжност **«Доцент»** в област на висше образование „7. Здравеопазване и спорт“ по професионално направление „7.1. Медицина“ и научна специалност „Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)“ за *нуждите на Катедрата по фармакология и токсикология* към факултета по Фармация при МУ – Плевен да бъде избран д-р Николай Светославов Янев, дм.

София, 14.10.2016. г.

Рецензент:

(Доц. д-р Ив. Ламбев, дм)